

Abonamente:

Lei 650 — pe timp de 1 an
350 — „ 6 luni
180 — „ 3 luni
străinătate dublu

Pentru preoţi, învăţători, funcţionari de Stat, militari şi studenţi
Lei 450 — pe timp de un an
250 — „ 6 luni
130 — „ 3 luni

ROMANIA NOUA

Director: Onisifor Ghibu.

Ziar național independent

Apare în fiecare zi de lucru

Redacția și Administrația

str. Haralambie 42

TELEFON No. 75

Anunțurile și reclamele se
primesc la Administrație și la
agențiile de publicitate.

Politica noastră externă

Acând o comparație între
politică internă și cea exter-
na, vedem că ne găsim în
fața unui paradox. Aceiași
oameni, cari întâmplător se
găsesc în fruntea afacerilor
de stat, au în privința poli-
ticilor interne o concepție cu
deosebire deosebită de a-
cea ce o manifestă în poli-
tica externă.

În chestiunile interne ma-
rele interese de stat sunt lă-
uate pe al doilea plan, totul
mădăndu-se la interesele
personale și de partid. Pen-
tru satisfacerea acestora nu
se cruță nimic și nici un
rău nu e rău, dacă prin el
se ajunge scopul. Se merge
adânc acolo încât în mod con-
stant se corupe până și su-
lul cinstit al țării.

Din fericire aceiași oameni,
cari îndeamnă la astfel de
acțiuni de politică internă sau
de toleranță, au în privința
politicilor externe o concepție
deosebită, demnă de marile
interese ale statului și ale
tuturor oamenilor.

Un lucru cunoscut de
toată lumea, că politica no-
astră internă, cu toate mani-
festările care în mod fatal
sunt legate de ea, ne-a dis-
tins în strălătitate atât
cât și poporul. Din cau-
za aceasta străinii privesc cu
încredere la toate acțiunile
administrative politice din țara
noastră și se țin departe
de noi.

În astfel de împrejurări e
cu atât mai vrednic de rele-
vat faptul, că în marile ac-
țiuni de politică externă fa-
citori responsabili ai statului
nostru au știut să găsească
întotdeauna căile și mijloacele
cele mai potrivite. Trecând
în revistă evenimentele ex-
terne mai însemnate din e-
poca de după război, vedem
cu cât abilitate a știut sta-
tul nostru să evite marea
pericol bolșevic extern, care
amenința atât de aproape țara
românească, procedând în
acest timp cu toată energia
în stângerea mișcării bolșe-
vice în interiorul țării. Ten-
tativele ungarilor, dar mai
ale bulgarilor, de-a ne
ambraga în conflicte interna-
ționale, au fost parate cu a-
devărată tactică de înțeleaptă
diplomatie. La ședințele și
reunirile Societății Națio-
nale, cuvântul României a fost
întotdeauna bine câmpănit și
în timp din ce în ce tot
mai mult înaltului areopag și
în dreptul să credem, că

în viitor România își va că-
știga unul din locurile cele
mai de frunte în această dis-
tinsă organizație interna-
țională.

Dar succesul cel mai mare
și importanța cea mai com-
părtășitoare le-a obținut Ro-
mania la întemeierea Micii
Antante. Nu numai că prin
alianța cu cei doi puternici
vecini s'a asigurat împotriva
altor vecini, slabi, însă pri-
mejdioși, dar prin această
formațiune politică s'a creiat
României o nouă situație de
o însemnată extraordinară.
Mica Antantă a luat în Eu-
ropa Centrală rolul fostei
monarhii austro-ungare. Se
știe însă că această monar-
hie avea în vechea constela-
ție politică europeană, pe
lângă rolul de echilibrare a
Europei Centrale și menirea,
mult mai importantă chiar,
de-a influența și de-a direc-
ționa politica în țările balca-
nice și la grurile Dunărei.

Menirea aceasta a trecut
acum, cu atribuții și mai
complexe, asupra României.
Lucrul acesta s'a evidențiat
mai bine în zilele acestea
prin tratatul încheiat cu Fran-
ța. Acest tratat, al cărui
conținut se cunoaște, garan-
tează în primul rând statu-
tul pentru ambele țări, prin
urmare nouă ne garantează
pentru toate timpurile posesi-
unea Basarabiei. Actul a-
cesta din partea Franței are însă
o semnificație deosebită prin
faptul, că Franța recunoaște
și garantează Basarabia,
chiar în ciuda celor două
mari puteri, Italia și Japonia,
cari mai târâgănează, din in-
terese egoiste și călcând
peste anumite principii de
drept internațional, ratificarea
tratamentelor de pace pe care și
ele le-au semnat pe vremuri.
Dar gestul Franței câștigă și
mai mult în greutate în urma
împrejurării, că ea mai are
de regulat cu Rusia o soco-
teală bănească încă din vre-
murile de pace, care repre-
zintă o sumă enormă. Cu
toate acestea Franța, care
dirigează azi acțiunile mari
din occident, a semnat fără
multă șovăire un act de ga-
ranție largă pentru sora ei
mai mică România.

Cum trebuie explicat acest
act? Singura explicație ce
i se poate da e, că Franța,
care a avut prilejuri sufi-
ciente de-a se convinge de
forța morală ce-o reprezintă
România în chestiunile mari
și de interes general, a dat

prin recentul tratat statului
nostru un mandat cu men-
irea de-a apăra și de-a ga-
ranta în Orientul Europei de-
săvârșirea măreței opere, ce-o
reprezintă Societatea Națio-
nălor prin tendințele ei de-a
menține și de-a asigura pa-
cea în Europa.

Însărcinarea aceasta e o
deosebită cinste pentru sta-
tul român și la obținerea ei
s'a putut ajunge numai prin
o politică externă înțeleaptă,
dusă de factorii noștri res-
ponsabili în anii de după
război. Ce bine ar fi dacă
s'ar aplica spiritul din poli-
tica noastră externă și la
aranjarea chestiunilor interne.

Ion Băila

INSEMNAȚII

Permisile pe C. F. R.

Un călător sosit de curând din Bu-
curești îmi povestește următoarele:
„Am mers cu clasa I. Toate locu-
rile ocupate. Lumea pleacă și vine de
la munte și de la băi. Între toți călă-
torii din clasa I, am fost singurul cu
biletul plătit. Restul... permise galbene.

În gara de nord, conductorii de tren
revoluționi, au format o delegație care
s'a prezentat la Ministerul comunica-
țiilor. D. Ministru nu era. Au vorbit
cu un director care nu se știe din ce
motive, nu plecase la băi. Auzind cele
expuse, directorul a dat ordin șefului
gării de nord ca trenul No. 2 să nu
plece înainte de a se fi făcut verifi-
carea biletelor de tren, și să nu
lăsați a lua loc în tren decât cei cu
bilete plătite.

Șeful gării se execută.
Ce se întâmplă?
Controlul executat riguros, trenul
care pleacă la ora (?)-rămâne fără
nici un călător, în schimb pe peron,
revoluționi, aștepta o masă întreagă de
„volajori” cu ținute galbene, verzi și
roșii în mână.

Reportând acestea, trenul destinat
a pleca numai cu călătorii ce plătesc
biletele, a rămas gol până la ora
plecării; iar directorul din minister—
pus în fața acestei situații a dat desie
gare trenului să plece... iar tradiția
să nu fie nesocotită.

Și astfel, am putut pleca mai de-
parte rămânând tot eu, singurul ce
aștepta care-și plătește conștiința
obligățiile către stat și instituțiile lui.”

Aceasta este povestea călătorului
nostru.
Să-l credem?

Pentru bibliotecile sătești

Cercul studenților naționaliști
„Alexandru Ioan I. Cuza-Vodă”
din județul Lăpușna a intervenit
la Inspectoratul școlar al Regi-
unei XV școlar din Chișinău, ru-
gându-l a aproba pentru realiza-
rea scopului urmărit un număr de
cărți de la biblioteca „Școala Ba-
sarabiei”, atât pentru înființarea
bibliotecilor populare la sate, cât
și pentru fondarea unei biblioteci
proprie a cercului.

Cercul crede că Inspectoratul
școlar nu-l va refuza posibilitatea
continuirii acestui frumos pro-
gram de activitate pe tărâmul
cultural-național, deja desfășurat
cu începerea din anul trecut în
diferite colțurile ale provinciei
noastre.

Sovietele nemulțumite de trata- tul franco-român

Ziarul „Rul” publică o informațiune din Versailles
prin care arată că guvernul sovietic a hotărât să protes-
teze contra tratatului de amicitie franco-român.

După părerea și prevederile lui, acest tratat de ami-
citiie franco-român este contra intereselor Uniunii Soviete-
lor și va crea pe viitor dificultăți în relațiunile și bunele
raporturi dintre Rusia sovietică și Franța.

În Ucraina a început lupta pen- tru separatism

Correspondentul din Reval, al ziarului „L'echo de Paris”
scrie următoarele:

„În ultimul timp, de-când a început lupta între con-
ducătorii partidului comunist, tendințele separatiste ale U-
crainei au devenit vădite.

Comitetul central executiv ucrainean,—în majoritate
devotat Moscovei,—a pierdut autoritatea sa și este în nepu-
tință a mai lupta împotriva extinderii luate de ideile se-
paratiste printre ucrainenii și chiar printre cei ce sunt co-
muniști.

Miscarea separatistă proclamă suveranitatea Ucrainei,
independența ei față de Moscova și rupura definitivă cu
Uniunea Sovietelor.

Consiliul Comisarilor poporului este foarte alarmat de
această stare de lucruri, iar cererile autorizate bolșevice,
pretind că mișcarea aceasta este alimentată de cererile im-
perialiste din occident și cer să se ia urgente și severe
măsuri pentru stăvilirea ei.

Capitalul particular și Sovietele

Ziarul „RUL” află că, Consiliul Comisarilor poporu-
lui din Ucraina a recunoscut de fapt că în Ucraina este
imposibil restaurarea industriei naționale fără participarea
și contribuirea capitalului particular. S'a hotărât să se in-
vite și introducă capitalul particular în refacerea Ucrainei.

Persecuția evreilor în Rusia Sovietică

Ziarul „RUL” află din Moscova că în Rusia sovietică a înce-
put o persecuție sistematică contra evreilor. Aceasta este în legă-
tură cu mișcările contra guvernului sovietic în fruntea cărora sunt
ovreii Zinoviev, Kamenev, Troțki și Sadoff.

„Pan-Europa!”

Ziarul „Samouprava” publică un articol sub titlul: „Fi-
zionomia Pan-Europei” din care extragem următorul
pasaj:

„Am relevat de câteva ori propaganda ce se duce în mod in-
tens de o grupă de entusiști nemți și maghiari dela Budapesta și
Viena, în favoarea unei noi idei — Pan-Europa.

Singur faptul că în fruntea acestei propagande stau nemți și ma-
ghiari ne dă credința în mod exclusiv că sub această propagandă
se ascunde ceva ne sincer. Propaganda aceasta în numele ideii
„Pan-Europa” nu este nimic altceva decât restaurarea „gloriei
de altă dată a Austro-Ungariei.”

Cu acest lucru se caută revizuirea tratatelor de pace, distru-
gerea granițelor între diferitele state și libertatea popoarelor, așa
cum o cer bineînțeles popoarele — (nemții și maghiarii). Ziarul redă
un mic pasaj din discursul rostit înaintea secției de propagandă
al acestui institut, foarte caracteristic în privința aceasta: „Noi
cerem să nimicim granițele care pe noi ne înăbușesc... noi dorim
restaurarea vechii gloriei a Austriei” ca o povăză a Europei și noi
suntem orânduiri de soartă să îndeplinim această misiune...”, „noi
cerem să îndepărtăm și să nimicim granițele nenaturale care ne
despart pe noi de frații noștri, de vecinii noștri, de negoiul nostru,
de clienții noștri și de marea noastră...”

„Pan-Europa” este un complot contra actualei nouă Euro-
pă și în primul rând e contra noii stări de lucruri din Europa
Centrală.

Iată de ce noi trebuie să fim astfel deștepți și pe față, cu
congresul Pan-European dela Viena.

Epoca de tranziție în istoria cooperației.

Sistemul economic capitalist dă
lovitura de moarte formei primi-
tive de solidaritate: societățile
muncitorești formate din propria
inițiativă și independente cad sub
atacul capitalului pretutindeni, unde
acesta pătrunde. Pretutindeni în
Europa, unde mai târziu, produ-
cătorii sunt subjugăți de capital,
pierd independența economică și
devin lucrători.

Forma de cooperatie primitivă
n'a fost în putere să lupte cu
capitalul. Întreprinzătorul capita-
list are două avantaje mari asu-
pra întreprinzătorului mic sau a-
supra asociației lor. 1) El are posibi-
litatea să pue în aplicare ma-
șini scumpe și prin aceasta să
efectueze producția și 2) El e
întare să procure materialul brut
din primele mâini în cantități mari
și prin urmare cu prețuri mici. 3)
El poate aștepta momentul oportu-
n pentru desfacerea produselor
sale și prin urmare să le vândă
mai scump.

Dar sistemul economic capita-
list suferă de multe neajunsuri.
Vom arăta aci numai cele mai
însemnate din ele.

Epoca de tranziție în istoria cooperației.

a) Întreprinderea capitalistă are
de scop a procura întreprinză-
torului venit nemeritat în formă de
dobândă la capital.

b) În sistemul economic capi-
talist între producător și consumă-
tor stă un șir întreg de inter-
mediari (fabricanți, comisionari,
agenți, angrosiști și negustori
mici), cari nimic nu adăogă la
produsele ce trec prin mâinile lor,
dar cari adăogă pun pe consu-
mător să plătească scump servi-
ciile lor. De aceea urcarea pre-
țurilor la lucrurile de prima ne-
cesitate.

c) Fiindcă acești intermediari
se înmulțesc la infinit, fără ca
să fie nevoie de ei, ei duc între
ei o concurență aprigă și pentru
ca să poată atrage pe consumă-
tori, ei vând produsele în can-
titate mai mică decât se cuvine,
de rea calitate sau falsificate. Î-
ngelăciunea negustorească și falsi-
ficarea produselor alimentare sunt
fenomenele necesare al regimului
capitalist.

d) În sistemul economic capi-
talist lipsesc ordinea în înțelesul,
că producția nu se regulează de
necesitățile consumatorului, ci de
setea de câștig.

Aceste și alte neajunsuri ale
sistemului economic capitalist
sunt atât de evidente, că repede
au provocat în contra acestuia
atacuri violente și critici. La în-
ceputul secolului al XIX sensimo-
nizii și Charles François în Fran-
ța și Robert Owen în Anglia au
scos în relief neajunsurile me-
canismului economic existent și au
propus să fie schimbat cu altul
nou.

Owen, căruia îi aparține cinstea
introducerii cuvântului „Coope-
rație”, nu poate totuși fi con-
siderat întemeietor direct al mișcă-
rei cooperatiste contemporane. Cu
toate că el a acordat oarecare a-
tenție cooperativelor de consum,
însă problema de care era el
preocupat, era reorganizarea cla-
selor muncitorești pe baze comu-
niste.

François a criticat regimul eco-
nomic existent mai cu seamă din
punct de vedere al consumatorului.
După părerea lui François, clasa
intermediarilor dintre producător
și consumator, nu numai că nu
este de folos, ci este chiar dău-
nătoare.

Unicul mijloc de a înlătura tot
răul social este cooperativa. Fran-

Buletinul „Astrei”

„Din obiceiurile moldovenilor de peste
Nistru”

I.

Împrejurările din urmă au fă-
cut ca, mai mult sau mai puțin,
moldovenii de peste Nistru să
fie scoși în relief, să fie cunos-
cuți mai de aproape.

Locuind în mase compacte, ei
caută să se afirme, pe alocurea,
să se impue. Fărăste, nu vorbim
de excepții, unde dansii sunt în
absolută minoritate față de me-
diu. Împunerea și conservarea lor
se manifestă nu numai prin su-
perioritatea spiritului, sau a inte-
ligenței, ci și prin păstrarea a
ceea ce este „pământesc”—în ră-
dăcină din vremuri imemorabile,
combinat cu ceea ce se cheamă
„moldovenesc”, spre deosebire de
ceea ce nu este moldovenesc.

Aceasta se constată din orice
ramură a activității moldovenești;
astfel găsim cuvinte ca „pască
moldovenească”, în deosebire de
„pască rusască”—cozonaci, „cio-
bote moldovenești” (cu o singură
talpă, lucrate aproape de fiecare
gospodar), în deosebire de cele
„rusești” (obiceinate), bătute în
finte.

Din cele „ne moldovenești”,
expresii sau cuvinte, vedem in-
fluința sau contactul cu cine le-a
avut sau dela cine le-a suferit.
Așa de pildă, „legătură tătaras-
că” se zice când calii se dau la
păscut și se leagă bine. „Turia”,
de la expresia „s'o dus pe tură”,
—când se înecă cineva: „ghion-
duz” (om răuțacios), „arac” (coș
cilindric pentru pae), „coboc” (coș,
etc., sau proverbul, că înalte
vreme la iguruc (oraș la granița
Podolei și a Chersonosului), sau
„Unghea oali”, când cântă cucu-
șii, se auză din trei țări: țara
legască, țara turcească și cea
moldovenească...”

Cuvinte însă care în țară aproa-
pe au dispărut, la ei au aceeași
însemnătate: așa întâlnim: „col-
tun”, „papuc”, „podan”, „mază-
lire”, „sănef”, „cureubătă”, sau,
„măneștergură” (cuvânt bucovi-
nean), „popușoi moldănești” (cin-
cantini ...

În domeniul obiceiurilor, vedem
o variație bogată și accentuare
puternică a spiritului moldove-
nesc; la nuntă, bunăoară, întâl-
nim aceleași obiceiuri, ca și în
țară, pe ici, pe colo schimbate
sau adăugate după abilitate. Cu
o zi înainte, vorniceii, merg dela
casă la casă cu tradiționala „plo-
scă”, legată la mână și cu buchet la
piept; ei invită lumea la nuntă
zicând:

„A, gazdă bueri de țară,
la poftim mă rog până sfară”.
Celuia ce iese afară vorniceii
îi întinde plosca cu vin să cin-
stească, apoi îi zice:

„S'o rugat cuconu nire
Cu cuconia nireasa
Si pârîntai lor,
Precum și toati neamurii lor,
Si mă rog și eu împreună cu ii.
Poftiți, vă rog, la noi la nuntă...”

la care gazda îi răspunde cu cu-
venită mulțumire.

În ziua hotărâtă, flăcăii cu fe-
tele, perechi se duc la „nuntă”.
Ei duc câte o pereche de „colaci
mari, împlețiți”, pe care îi închi-
nă marelui sau miresel, și se
„adună” cu mirele sau miresa,

cais demonstrează, că în organi-
zarea producției și consumației
pe baze cooperatiste, fiecare va
putea cu o însemnată pierdere
de muncă, să primească mult mai
multe bunuri materiale, decât cei
puțini alții bogătași de astăzi.

Epoca nouă în istoria coope-
rației

R. Owen a organizat câteva
societăți comuniste de lucrători,
dar lui nu i-a fost dat să vadă
rezultatele, pe care credea să le
obție prin aceste organizații. A-
cestea din urmă treptat, una după
alta, s'au desființat în timpul vie-
ței inițiatorului.

François până la moarte a a-
șteptat pe milionarul, care cu mi-
liioanele lui s'ar fi apucat să orga-
nizeze un „falanster”—comuna
ideală a muncitorilor.

Dar dacă acești doi oameni
vestiți n'au creiat mai nimic po-
sitiv în domeniul coopearației, ei
cel puțin, cu critica lor strălucită
a sistemului economic existent au
pregătit terenul pentru crearea
noului regim economic.

Este de remarcă, că în forma
sa practică și definitivă ideea co-
operației n'a fost inventată de

vreun reformator genial ori de
vreun cugelător adănc, ci ea a
apărut dela sine, din mijlocul po-
porului. În această formă practi-
că prima dată ea a fost pusă în
1844 de către țesătorii englezi
din orașul Rotschdel, cari de a-
tunci sunt numiți „pionerii din
Roclei”.

Găsindu-se în mare mizerie 28
de țesători din Rotschdel ei au
organizat în Decembrie 1844 o so-
cietate, care a avut de scop pro-
curarea pentru membrii săi pro-
duse de bună calitate și cu pre-
țuri convenabile și juste. Totodată
fondatorii s'au obligat reciproc să
respecte următoarele principii: 1)
Înlăturarea liberă în societate a
membrilor noi; 2) Drepturi egale
pentru membrii societății în dis-
cutarea chestiunilor privitoare la
societate și la conducerea ei; 3)
Repartizarea beneficiului după
cumpărăturile făcute de membri;

4) Detașarea unei părți din be-
neficiu în fondul de rezervă, în
fondul cultural etc.

Aceste principii pe deplin au
dovedit menirea lor, pentru că a-
daptarea lor a dat rezultate ad-
(Continuare în pag. 2.)

Nașterea și dezvoltarea ideii cooperației

de ION RUSU

Îdeea cooperației este foarte
veche. Nașterea ei coincide cu
nașterea societății umane. Dacă
un urmărit evoluției acestei idei
la momentul apariției până în
secolul nostru, atunci vom
constata în dezvoltarea ei istorică
trei epoci: epoca veche, transi-
tă și nouă.

Epoca veche este cea mai în-
pătrunsă în dezvoltarea coopera-
ției.

În primele începuturi culturale,
oamenii erau silii de împrejurări
și se uneau în grupuri ca să
poată lupta mai cu succes pen-
tru existență. Ceea ce-i făceau să
se adune mai mult la un loc, e-
u nu plădiele ce se întâlneau în
alea lor. Păduri nestrăbătute și
care cu puteau fi înlăturate de
hoare împarte. Ca urmare, vă-
schi la comun, pescăritul, tăierea
arborilor etc.

Cu toate că pe larg se aplica
ideea cooperației la începutul is-
toriei umane, ea totuși, n'avea
rădăcină în conștiința oamenilor.
De ea se foloseau ca de un mi-
jloc în realizarea scopurilor eco-
nomice și de loc nu se bănuia
că poate să devie un sistem e-
conomic.

Evident, cu dispariția obstaco-
lelor, la înlăturarea cărora era
chemată cooperația, trebuia să a-
tragă după sine disprețuirea a-
cestei idei. Într-adevăr, treptat cu
dezvoltarea civilizației și vieții e-
conomice, când s'a stabilit oare-
care siguranță și posibilitate de
a căpăta lucrurile trebuincioase
în schimbul banilor, acționarea îm-
preună nu reprezintă o necesitate
decât în cazuri excepționale: în-
văzia vrăjmașilor, nenorociri so-
ciale etc.

I. Nistor și Basarabia

Sub acest titlu, ziarul „Glasul Bucovinei” publică articolul de mai jos datorit d-lui Ștefan Ciobanu, privitor la actualul ministru al Bucovinei și profesor universitar I. Nistor, cu prilejul împlinirii acestuia a 50 ani.

Era anul 1917, anul revoluției rusești. Până vremurilor a acoperit multe din cele ce s'au petrecut atunci. Se desprind însă câte-va momente și figuri, cari vor rămâne pururea în memoria noastră. Un grup de intelectuali basarabeni, sprijiniți de masele mari ale poporului de jos, au ridicat steagul eliberării noastre naționale în Basarabia.

Pe la sfârșitul lunii Mai, la Chișinău, s'a ținut un congres al membrilor corpului didactic primar. Printre alte revendicări congresul ceru înființarea unei catedre de limba și istoria Românilor la Universitatea din Odesa. Organul superior administrativ al Basarabiei, „Zemstva Gubernială”, urma să întrețină această catedră. În calitate de șef al învățământului din Basarabia pe lângă „Zemstva Gubernială”, mă găsim într-o situație grea, de a afla un profesor pentru aceste obiecte.

Comisiunea școlară moldovenească invită ca profesori la cursurile de vară câțiva bucovineni. În lunie sosesc regretatul Gh. Tofin, L. Marlan și O. Topa. Aceștia emit ideea numirii d-lui I. Nistor ca profesor la universitatea din Odesa. Comisiunea școlară, prin serviciul învățământului de pe lângă Zemstva, face propunerea acestuia din urmă, și d-l I. Nistor e numit profesor la Universitatea din Odesa. Astfel se încep legăturile d-lui I. Nistor cu Basarabia.

La începutul anului 1918 d-l I. Nistor sosește la Chișinău și aici e cooptat ca membru al comisiunii școlare moldovenești, unde la parte activă la toate lucrările. Mai pe urmă îl vedem membru într-o comisiune pentru organizarea bisericii basarabene, unde prin competența sa, judecata sănătoasă și tactul care-l caracte-

rizează, aduce cele mai mari servicii.

Lector de istorie la cursurile pentru învățători din vara anului 1918, profesor la universitatea populară din Chișinău, d-l I. Nistor își câștigă simpatia intelectualilor basarabeni prin expunerea clară a trecutului Basarabiei, prin nota patriotică caldă, prin firea lui blândă de moldovean simpatice. Entuziasmul care cuprinsese sufletele desrobite ale Basarabenilor în acea memorabilă vară se datorește și muncii d-lui I. Nistor.

În toamna anului 1918 d-l I. Nistor părăsește Basarabia ca să vină în Bucovina, desrobită și ea. Dar el nu uită provincia, unde și a lăsat ceva din dragostea față de neam, din entuziasmul său de zădărnici. Lucrările sale „Drepturile noastre asupra Hotinului” și „Istoria Basarabiei” sunt operele consacrate provinciei noastre. Lucrarea din urmă, expusă cu atâtă erudiție, cu atâtă iubire față de trecutul Basarabiei, într-o limbă atât de înțeleasă pentru intelectualitatea basarabească, este un eveniment în viața culturală a Basarabiei.

Bilanțul activității unui om pe terenul literar sau științific se face, de obicei după moartea lui. Sunt, însă, momente în viața omului, când se impune o revizuire a activității lui în trecut și se fac prognoze asupra viitorului lui de muncă în viitor.

D-l I. Nistor, în plină putere de muncă își serbează cincizeci de ani ai vieții. Și celace a făcut d-sa pentru cultura neamului nostru, și în special pentru provincia noastră, se ridică deasupra lucrurilor trecătoare și va rămâne în amintirea celor ce ne vor urma.

Șt. Ciobanu

Cum își petrece M. S. Regele vremea la Vichy

Fina-l siluetă a devenit re- pede familiară numeroșilor oaspeți ai marelui stațiuni termale.

Totuși El a ținut să trăiască în cel mai riguros incognito. A avut însă cochetăria să poarte la butonieră, panglicile marelui cruci a „Legiunii de onoare”, a „Medaliei militare” și a „Crucii de război”. Ori, sunt foarte rari cei cari posedă în același timp aceste trei distincțiuni.

În chipul acesta, atenția era desțepită și amintirea fotografiei, precum și ajutorul cinematografului, au făcut lumină și fiecare trecând pe lângă El a zis: „Regele României”.

El duce aici cu adevăr viața unui velegiaturist, umblă fără nici o excoartă prin mulțime, împinge din coate în orele de afluență, ca să-și bea paharul Său de apă.

Dimineața Și-o petrece la stabilimentul termal, unde își urmează tratamentul cu rigurozitate. Seara o excursie cu automobilul în aceste regiuni admirabile pentru turism —Auvergne și Forez,—prea puțin cunoscute de francezi.

Locul Său de predilecție este grădina cazinoului. Se instalează pe un fotoliu de trestie, pe care îl duce singur la locul preferit, sub platani magnifici și acolo, trimitând spre cer rotocoale albastre de fum din țigărele Sa de foi, privește vesel nesfârșita defilare a mulțimei elegante.

E mulțumit de șederea Sa în Franța? Cu siguranță.

mirabile, întâlu în Anglia, pe urmă în toată Europa. Mișcarea cooperatistă a dovedit, că acolo unde principii se respectă strict, organizațiile cooperatiste au putut să se desvolte și să se consolideze, și din contră acolo unde s'a încercat ca aceste principii să fie luate cu seama, cooperatistele dispăreau ori se transformau în întreprinderi capitaliste.

Cercetarea teoretică a ideilor cooperatiste, care s'a făcut timp de vreo 2 ani, s'a mărit în dezvoltarea și bazarea științifică a principiilor rotchelele de la nimic n'au adăugat la ele. Și această pînă, principiile teoretice din Rotschdel nu numai că s'au dovedit reale în practică, dar și din punct de vedere științific numai ele sunt acelea, care pot fi admise.

Astfel, anul 1844 este data cea mai însemnată în evoluția ideii cooperatiste. Și anume dela această dată se începe istoria mișcărilor cooperatiste contemporane.

Existența regală nu-i lipsită de oboseli. Apele dela Vichy le-au șters.

Iar cei din intimitate L'au auzit spunând: „Franța! Incomparabilă țară! Și când te gândești, că au fost oameni care s'au putut îndoi de viitorul său”

(Le Journal)

Recolta Poloneză

VARȘOVIA. (Ceps).—Recolta poloneză din anul acesta este evaluată, după cum urmează: 15.000.000 grâu, care cantitate formează 95 la sută din recolta anului trecut și 89 la sută față de recolta dinainte de război; 51 milioane secară (78 la sută față de anul trecut și 89 la sută față de recolta dinainte de război); 15 milioane orz (89 la sută față de anul trecut și 101 la sută față de recolta dinainte de război); 31 milioane ovăz (94 la sută față de anul trecut și 110 la sută față de recolta dinainte de război). Recolta fructelor din întreaga țară încă nu este evaluată. Recolta de mere prezintă însă o însemnată scădere față de anul trecut. Recolta de pere este mai bună. Fructele au suferit foarte mult din cauza ploilor, a căror consecință a fost simțită în întreaga țară cu excepția voevodatelor Vilno, Nowgorod și Polesia. Grindina și ruperea de nori au adus mari stricăciuni livezilor din voevodatele Tarnopol, Lwow, Cracovia, Lodz și Varșovia.

Borviz de Borsec

minunată apă minerală—vindecă catarurile de gât și stomac, rachitizmul, boalele de rinichi și beseică.

274—25

Acumă dacă aruncăm o privire generală asupra mișcărilor cooperatiste în diferite țări din Europa, atunci constatăm, că în un-le țări mișcarea cooperatistă există demult, în altele ea a început mai târziu și în fine în altele ea abia începe; însăși și intensitatea mișcărilor diferă dela o țară la alta. Deosebiriile acestea se explică prin faptul, că gradul de cultură al maselor populare nu este la fel în toate țările. Nevoia de a fi uniți și solidari nu e atât de evidentă pentru omul din timpurile noastre, după cum ea a fost pentru cel primitiv, și numai individul cu inteligența destul de dezvoltată, poate să prelungească binefacerea cooperatistă. De altă parte, egoismul, deprinderea și rutina—sunt obstacole care împiedică însușirea ideilor cooperatiste, lucru care poate fi înlăturat numai de persoane conștiente și capabile de a face eforturi morale.

In jurul școalei primare

11

Spuneam în articolul trecut că și cultura și moralitatea se formează în școală și familie.

Așa fiind, văzînd lipsa de respect ce se manifestă aproape pretutindeni pentru tot ceea ce altă dată era stimat și iubit; lipsa de cuviință în raporturile mărunte ca și cele însemnate, zilnice dintre oameni, goana după îmbogățire urgentă și după mărire meritară; lux deșanțat atât la femei cît și la bărbați, tineret hoinar pe uliți cu țigara în gură și buze vopsite, în căutarea plăcerilor considerate, nu de mult păcate; necinste și călcări de legi, prea multe, nesancționate de opinia publică, care uneori merge alături cu justiția, sau care nu provoacă ca justiția să acționeze turpitudini morale destule, întîmpinabile ca simple fapte diverse; bacșiș mai peste tot, mîltă într'altăce pârți; îndeplinirea datoriei, ajunsă a fi arătată ca o rară avis; examene școlare, dovedind lipsă de cunoștințe elementare chiar; studenție ce, în parte, nu și trece examenelor, dar face politică, uitînd că prima politică a studenției este să învețe carte cu tot avutul și seriozitate și să se pregătească pentru lupta socială și națională, fiindcă minoritățile din țară, învățate cu strășnicie și sint solidare; văzînd toate acestea și altele multe, la fel, trebuie să constatăm că atât familia cît și școala de după război începe să nu mai fie datoria.

Caracterul, bunele deprinderi, munca ordonată, dorința neosclădită de a cunoaște, de a ști tot mai mult, le sîdese în spiritul copilului familia pînă la vîrsta școlii, apoi școala, și mai ales, cîci ea pune temele pe cari a-poi școlile secundare vor clădi. Copiii zilelor noastre însă, cu rare și felice excepții, n'au nimic bun de învățat în familie.

La orașe e desfrul, luxul, necinstea, „politica” astfel cum o știm cu toții că se face, cu silinții, cu transfulgi, cu chiverniseli suspecte, pe urma cărora toată lumea este murdarită;—ce se respectă la orașe? Ce deprinderi poate că-păta copilul în mediul de la orașe în familia de la orașe, care chiar cînd ar avea să pue mai multă atențiune, e copleșită de grijile zilnice, de scumpetea enormă cu totul în disproporție cu veniturile?.

Dar în definitiv, orașele reprezintă, ca număr, numai o mică parte din națiune, astfel că problema formării caracterelor, a idealurilor ce și le pot forma copiii familiilor de orașeni nu poate înfluența, prin rezultatul ei, într-o măsură ce ar putea compromite viitorul neamului și al statului. Și-apoi orașele au presa lor, au școlile superioare, au pedagogii lor și doctorii lor sociali, cari nu vor înfriza să-și facă, în sfîrșit, întreaga datorie, pentru a îndruma viața orașelor spre alte orizonturi mai senine.

Interesează însă această problemă în mod capital cînd e vorba de copiii satelor. Populația rurală păstrează mai nealterat caracteristicile etnice naționale; singele îl este mai puțin amestecat ca al orașenilor; sufletul ei e mai puțin alterat, fiindcă trăiește mai mult și mai aproape de natură, de cit de oameni. Nădejdea regenerării, a avîntului, a prosperității neamului stă în plămada bună a fiilor satelor, care ar putea fi formați astfel încît nimeni să nu mai zăbovire-o îndoaială asupra viitorului marelui al neamului nostru.

Dar ce se face pentru modelarea acestei plămăde rurale,—de la care așteptăm să aducă la orașe sănătate morală și fizică,—în familia, în școală, în mediul rural?

În familie copilul, în anii pînă la școală, nu poate învăța de la părinții săi analfabeți, — fiindcă în vechiul regat și în Basarabia bună oară, cel puțin 70% din populație este analfabetă — nu poate învăța de cît cum se muncește pămîntul și cum se îngrijesc vitele de muncă, — și această rudimentar, fiindcă un an mai secetos, sau unul mai ploios, înfrățesc familia rurală cu foamea.

În familie copilul învață să nu se intereseze de cît de ceea ce privește imediat și direct și puțin să-i pese de ceea ce se petrece chiar la marginea celealtă a satului. În familie copilul deprinde ceea ce înțeleg mediul rural clocește: dispreț, lipsă de respect, necredere, în tot ceea ce este reprezentant al autorității de stat, județ, sau comună. Copilul va auzi pe părinții săi, ca și pe cel al copililor tovarăși ai săi de joacă, înjurînd și vorbind de rău pe „găinar” — șeful postului de jandarmi; cînd se va îmbolnăvi va fi dus la baba cu descantece

și nu la medic care îl e „dușman” fiindcă la o epidemie l'a dus cu sila copilul bolnav la spital; preotul, va ști că e „popa”, învățătorul e cel care pune amenzi cînd copiii sunt opriți de părinți să mai vie la școală. (În cutare sat din Muntenia sîtenii au și ucis o învățătoare ce căuta prin amenzi să aducă copiii la școală); perceptorul, e cel ce răpește lăncerile din case; notarul, e hămesitul ce nu scrie nimic fără de bacșiș; primarul, e omul stăpînitor, nu al lor; biserica, e bună pentru babe; școala, — ce folosește li aduce? — li ea copiii cînd are nevoie de ajutorul lor la muncile agricole, — dacă au terminat școala și rămîn în sat peste câțiva ani au uitat și a citi, — dacă s'au dus la oraș și au terminat acolo școala, — sunt pierduți pentru familie; și așa mai departe, pentru tot și toate.

Desigur, pentru ca să ajungă la atîta neîncredere, dispreț și lipsă de respect, a trebuit să pătîmească mult, în trecut, țăranul care, analfabet, neștiutor, nu și — a putut apara drepturile pe cari nici nu le cunoaștea bine, după cum n'a știut ne silii, să-și îndeplinească datoriile.

Prin urmare, în familie, copilul rural nu are multe lucruri bune de învățat. De acela rezultat școlii primare rurale e covârșitor. Dar școala primară a lipșit în prea multe sate, — în altele a fost și mai este neîndeșteulătoare; apoi în școlile existente au funcționat prea mulți suplinitori și fără pregătire și fără chemare, în sfîrșit destui dintre învățătorii buni, sau au făcut ocupații în bănci, cooperative, obști, — prin ajutorul cărora li și putea-ronți leftele de mizerie ce primesc, — astfel că s'au ocupat mai puțin de cît ar fi putut, de școală.

Atunci, ce s'ar putea face la țară unde nu pămînt zăre, unde nu sunt școli superioare, unde nu sunt medici sociali, pentru a rupe cercul vicios, de perzanie, în care se scurge viața rurală și în care se plămădește sufletul copiilor în care totuși ne punem toți suprema nădejde?

Vom căuta să arătăm mîine cum s'ar putea începe o mișcare de înălțare a satelor.

Eugen Darzeu.

Din presa rusă

Perspectivile exportului de grâu

Scrînd despre perspectivele exportului de grâu, „Economicescaia Jizni”, declară între altele următoarele:

Cu toate împrejurările favorabile, noi vom întîmpina în anul acesta în calea exportului de pîne, mai multe greutăți. Greutățile se explică prin faptul, că Statele Unite au cantități mari de pîne și încep exportarea mai de vreme de cît noi.

Afară de aceasta, vecinii noștri aporțiați, România și Bulgaria, avînd o recoltă de record, natural că vor stăru să exporte cît mai multă pîne. Polonia, care de-și are o recoltă mai slabă de cît anul trecut, va fi nevoită din cauza unei situațiuni economice critice, să-și exporte secara și s'o vînză cu prețuri reduse.

În țările, care importă pînea, noi la fel vom întîmpina greutăți: în Germania în legătură cu introducerea noilor taxe vamale pe pîne, iar în Italia și Franța în legătură cu căderea valutei acestor state.

În general însă, piața mondială, se prezintă în momentul de față, mai mult sau mai puțin favorabilă pentru exportul nostru de cereale.

În același ziar „Economicescaia Jizni”, sub titlul: „În fața recoltei noi”, cetim următoarele date asupra recoltei noului soșite de la corespondenții din Vladimirsciaia gubernia:

„Plouile căzute în luna Iunie și la începutul lunii Iulie, au îmbunătățit simțitor semănăturile în gubernie.

În special starea secarilor de iarnă se apreciază drept 2,4 bal.

Semănăturile din județele Vladimirsc și Viaznicovschii, fiind bune, se apreciază drept 3,0 bal. Și foarte slabă în județele Alexandrovsc și Pereislavsc, apreciîndu-se drept 2,3 bal.

Semănăturile de primăvară, fiind satisfăcătoare, se apreciază: ovăzuri—2,8 bal., grîșcă—2,5 bal., cartofele—3,1 bal., mîlaiul—2,4 bal., inul—2,5 bal.

Campania agricolă de primăvară a trecut prin condițiuni foarte grele.

Înundațiile și timpul defavorabil de la sfârșitul lunii Aprilie cît și de la începutul lunii Mai, au oprit însămînțirea ogoarelor, întîrziîndu-se cu 2-3 săptămîni.

Nu se cunoaște soarta celor 5147 desetini de sîmînțitor de iarnă, distruse de inundație, dacă au fost resămănate sau nu. Totuși, avînd în vedere că țăranii dispun de cantități de ovăz putem nădăjdui că mare parte de suprafață a fost resămănată.”

Normalizarea transportului cerealelor în Basarabia

— O înfrîngere a speculanților —

Contrar știrilor tendențioase ce s'au răspîndit în ultimul timp, transportul cerealelor în Basarabia se face în mod cu totul satisfăcător.

Numărul de vagoane pus la dispoziția cerealiștilor pentru urcarea recoltei, satisface aproape în întregime nevoile producției noastre agricole.

Din stocul de vagoane date în reparație la câteva fabrici din Ardeal, iar în Basarabia, în atelele d-lui ing. Zilberman dela Chișinău și Vasile Lupu, s'au livrat pînă în prezent peste jumătate din numărul de 7000 vagoane.

Ordinea cu care se lucrează la efectuarea încărcărilor de cereale a stricat planurile multor speculatori de producție agricolă, că-rona nu le-a trecut prin minte o normalizare atât de rapidă a chestiunii transporturilor.

Se știe că în urma unui ordin al direcției generale cereviste se primeau înscirieri de cereale pe cautiune în gară, plătiindu-se garanție 1:300 lei de vagon.

Nu mai în gara Chișinău s'au făcut câteva sute de asemenea înscirieri.

Dar cînd a venit momentul încărcărilor de cereale ei n'au putut răspunde cu marfa înscrisă; astfel, conform legii, garanțiile le-au fost confiscate.

Se poate deduce din aceasta eșecul ce l-au suferit la sută miștii de cereale, în urma intervenției viguroase a cooperativelor sîtești și oboarelor, cari l-au împiedicat să „cumpere” ca în trecut grăulele gospodariilor.

Putem spune că încărcările cerealelor sunt aproape la zi, alimențîndu-se din depozitele de vagoane de la Chișinău, Pîrlița Tighina și Basarabeasca.

Pentru elevii români refugiați de peste Nistru

Conștientă de datoria pe care o avem cu toții față de frații noștri rămași în afară de granițele politice ale Statului român.

Redacția ziarului nostru deschide prin aceasta o **colectă publică** în favoarea celor 60 elevi refugiați la noi de dincolo de Nistru.

Toți aceia cari sunt pătrunși de interes de neam, credem că se vor grăbi să contribuie cu obolul lor la alinarea suferințelor tinerilor refugiați cari se pregătesc aici la noi pentru a fi mîine conducători naționali ai celor o jumătate de milion de Români, pe cari bolșevicii dela Moscova, după ce frunțaișii lor i-au ținut într-o ignoranță dobitocească vor să-i zăpăcească cu ideile lor pierzătoare.

În numărul viitor vom publica lista acelor persoane generoase, cari s'ar grăbit să contribuie pe lista directorului ziarului nostru, aflînd actualmente la băile Slănic (jud. Bacău).

O faptă românească și creștinească

De d-r Niculae Ionescu, senator al consiliilor comunale din județul Severin (Banat), înduioșat de soarta tinerilor refugiați de peste Nistru s'a oferit să ție cu îmbrăcăminte și cu întreaga întreținere în vacanțe, pe unul de acești tineri, pînă cînd își va termina studiile.

Dacă s'ar mai găsi 59 de oameni de bine ca d. senator Ionescu, soarta celor 60 de tineri transnistreni ar fi în partea cea mai mare rezolvită.

Fapta d-lui Ionescu nu mai are nevoie de laudele noastre.

Dela Comisariatul general al „Astrei” pentru Basarabia

In atențiunea tineretului intelectual basarabean

Tinerii basarabeni cari și-au terminat cu succes studiile academice și ar dori să se specializeze la școlile superioare din Apus, fie în vederea obținerii doctoratului, fie în vederea studiului pur, să înainteze acestui comisariat cereri pentru a se exopra dela organele competente burse de studiu.

Cererile vor trebui să fie însoțite de:

1) Diploma de licență, eventual de doctorat (în copie autentică).

2) Recomandația unui profesor la care petentul a studiat și care îl socotește vrednic de a urma studii de specializare în Apus.

3) Curriculum vitae, urmat de o declarație despre studiile pe cari ar voi să le urmeze și despre loc (țara și orașul) unde ar voi să meargă.

4) Certificat despre starea materială a petentului.

Cererile se vor înainta pînă la 15 Septembrie a. c. pe adresa COMISARIATULUI GENERAL AL ASTREI, Chișinău, Bulevardul Alexandru cel Bun 6, care va interveni la locurile competente pentru rezolvarea lor.

Onisifor Ghibu

Comisar general al „Astrei” pentru Basarabia

Știri externe

Flota spaniolă vizitează porturile iugoslave

Belgrad (Ceps).—După vizita flotei engleze din Marea Mediterană, care a fost căută porturilor iugoslave din Dalmatia, va sosi în aceste porturi peste câteva săptămîni și flota spaniolă compusă din câteva dreadnought-uri și alte unități.

Până în prezent nu se știe încă dacă flota spaniolă va staționa la Split sau la Șibenik.

Flota spaniolă vizitează pentru prima oară coastele iugoslave.

Cît datorește Europa Americii

După ultimele calcule ale comisiei Tezaurului din Washington, s'a stabilit că Europa datorește Statelor Unite ca datorii de război suma de unsprezece miliarde dolari amortizabili în 62 ani, cu diferite dobânzi care s'ar ridica la cifra aproape 21 miliarde de dolari.

Atacurile presei sovietice contra Angliei.

Moscova. (Ceps.) În legătură cu știrile apărute în presa din străinătate „asupra revoluției din Rusia Sovietică, ziarul „Pravda” din Moscova publică în numărul său din 11 August un articol de fond intitulat „Noua campanie de calomnii”. În acest articol se spune că „Anglia stă în dosul culiselor campaniei ce se duce în contra SSSR”. „Pravda” zice că campania a început imediat ce presa sovietică a demască tendințele Poloniei de a forma sub conducerea secretă a Angliei un bloc antisovietic al statelor baltice. Articollul de fond al ziarului „Pravda” are un vehement caracter antienglez.

Situația din Rusia Sovietică.

Praga. (Ceps.) Presa rusă din străinătate dă o mare atenție situației din Rusia. Ziarul social-revoluționar „Dni” aduce o știre că în Rusia s'a lansat asupra regimului militar Petrograd o ordonanță prin care se interzice ținerea în rîndurile armatei, discursuri, conferințe și spectacole. Orice întrunire trebuie să fie aprobată de administrația politică locală. O astfel de ordonanță a fost trimisă și flotei baltice.

Programul congresului minoritar

Se anunță că congresul Internațional minoritar va avea loc, după cum s'a fixat în mod definitiv, între 25-27

Agust cor. la Geneva cu matorul program:

Libertatea culturală a minorităților, rezolvirea învîrării limbii materne, libertatea în ceace privește activitatea economică, drepturi civile, dreptul elector precum și aranjarea chestiunilor de litigiu de s'ar între guvernele respective minorități.

Unguri emigranți pe tîni politice

Se anunță din Budapesta că deputații socialiști au început o puternică acțiune pentru a determina guvernul maghiar să lichideze tă pentru totdeauna problema unguirilor emigrați chestiune politică.

Plata salariilor Corpului Didactic Primar

— O propunere —

Suntem regăsi să publicăm mătorele:

Plata salariilor corpului didactic primar din județul Orhei, luna Iunie s'a făcut prin ord. de plată cu state anexate pe mele directorilor de școli, învățătorii respectivi ai școlilor: Iulie și August se în prezent tot cu ordine de plată cu state anexate pe mele directorilor pentru învățătorii percepția respectivă.

Prin aceste modalități, achitarea salariilor se face cu mari greutăți și învățătorii ajunși la vîrsta mare de vîră, n'au profitat cu nimic din această canță, neputîndu-se deplasa bani.

Achitarea salariilor pentru canță se făcea înainte de război între 1—12 Iulie, dar neri congresului, după care fiecare pleca cu adevărat în canță sau la cursurile pregătite pentru perfecțiunea învățătorilor asistenți și altele chemați conform legii și mentului învățămîntului primar normal-primar.

Modalitatea achitării salariilor prin chitanțe individuale ce făcea în trecut era cu mult ușor pentru motivul, că învățătorii sau învățătoarele sînt direct d-lui agent fiscal, care la rîndu-i achită ușurință salariul în schimb a tarței.

Revizorul școlar al județului Lăpușna a procedat la achitarea salariilor atît în trecut cît în prezent tot prin chitanțe individuale, celace în județul Orhei s'a făcut, și nu știu cari au cauzele cari au determinat pînă în aplicare a achitării salariilor în felul în care se face acum.

În legătură cu aceasta, propunem ca în viitor autoritățile locale să facă plata salariilor prin chitanțe individuale, care să înlocuiască în timp, cu scopul de înlăturare mai ușor a cauzelor ale învățătorilor.

N. Cristea

director de școală primar

Societatea Anonimă „Distribuția”

vinde produsele petrolifere în Chișinău cu prețurile cele mai reduse atât la depozitul central din strada Vasile Lupu (fostă Salganala No. 12), situat în apropiere de gară și bariera Tighinei, cât și la prăvăliile sale de detal din străzile: Sf. Ilie No. 33, Piața Nouă No. 43, colț Bulgară și Petru Rareș No. 45.

Onorata clientelă este asigurată că produsele sunt curate și de calitate superioară:

Prețurile la depozitul central din str. Vasile Lupu No. 12 (fostă Salganala)	Prețurile în detaile din oraș sunt:
PETROL DUBLU RAFINAT pentru jămpi și primus Kgr. Lei 4.50 Lit. 3.75	Lei 4.25 litrul
BENZINĂ UȘOARĂ RAFINATĂ pentru automobile și trebuințele casnice „ 12.25 „ 9.25	„ 10. — „
MOTORINĂ TAXATĂ „ 4.50	„ 4.50 „
PACURĂ „ 4. —	„ 4.50 „
ULEIURI MINERALE RAFINATE specificate mai jos pentru motoare de orice sistem:	
ULEI AMESTECAT Lei 7.10 Kgr.	„ 7.75 „
„ AGRICOL „ 8.30	„ 9. — „
„ C. F. R. „ 9.50	„ 10.50 „
REGAL 00 „ 13. —	„ 14. — „
REGAL 000 „ 16.50	„ 18. — „
VALVOLINĂ 0 „ 10.60	„ 11.75 „
„ 00 „ 11.80	„ 13. — „
VASELINĂ CONSISTENTĂ GALBENĂ „ 21. —	„ 22. — „
ULEI SPECIAL „DIESEL” „ 25. —	„ — „
„ „OSIN” pentru automobile de toate tipurile, autobuze, autocamioane și tractoare	„ 55. — „ vârsat „ 55. — „
ULEI SPECIAL „OSIN” în bidoane de 4 1/2 litri	„ 280 bucata „ 280 bucata
VALVOLINĂ SPECIALĂ pentru aburi supra încălzii	„ 33.51 Kgr. „ —

La prețurile de mai sus a uleiurilor se mai acordă și bonificații clienților cari cumpără cantități importante de marfă.

Târgul Internațional de Mostre

29 August — „PRAGA” — Cehoslovacia — 5 Septemb.
Relațiuni se dau de către reprezentantul târgului

I. Kolbaba str. Cetatea Albă No. 57. Chișinău.

Consumați zilnic pâine numai dela

Fabrica VASILATO

care a obținut diplomă cu medalie de aur la Expoziția 1925, mulțumită produselor ei de calitate superioară, efine, igienice și cântărite la predare.

MAGAZIN DE OBIECTE BISERICESTI

D. C. Cara-Stoianov

Clopot, veșminte preoțești, icoane, DIFERITE OBIECTE GOSPODĂREȘTI — CHIȘINĂU —

S'A PRIMIT MARE ASORTIMENT DE PERVAZURI ȘI RAME

Reparații de motoare și instalații de mori

MAESTRU TEHNIC

Repară MOTOARE pe loc, dândule funcțiune garantată. Motoarele vechi le prefacă în noi, dându-le putere, ușorință mișcării și economie la combustibil.

Angajază montajuri, instalații de mori, fabrici, ateliere, după ultima tehnică.

Dă fără plată sfaturi în scris și verbal pentru desăvârșiri industriale

Cine se adresează d-lui Teodor Jerege în str. Vasile Balănescu No. 12, (fostă Balanovschi perituc) o nimereste.

CEA MAI FOLOSITOARE RECLAMA

PENTRU BASARABIA ESTE ACEIA

FACUTA PRIN ZIARUL

„ROMANIA NOUA”.

MICA PUBLICITATE.

Un leu cuvântul

S'a pierdut un câine de rasă Setter, de culoare maron cu partea din față, pieptul și labele albe în vârstă de 4-5 luni. Cel ce-l va găsi va primi o recompensă de 500 lei, aducându-l la administrația ziarului.

258-1

Caut loc ca cassier sau ca administrator la moșie. 20 ani practică în agricultură proprie, depun și garanție. A se adresa la administrația ziarului sau d-lui Papaiani str. Chievlui 33.

220-5

Miere de stupi, culeasă de pe flori de teiu, circa 2000 kgr. se vinde cu lei 30 kgr.

Amatori se pot adresa la administrația ziarului, fie personal, fie printr-o carte poștală. 239-5

Covoare românești se vând. Str. Viilor, 773-a M. A.

S'a pierdut un revolver sistem „Mausier”, calibrul 6.35. Cine-l va aduce d-lui Iliș Școlnic, str. Chitiei No. 32, va primi o bună recompensă. 307-2

Se vinde un pian nou „Bitner” — Berlin. A se adresa com. Bej-Ghioz, jud. Tighina, Rabanschi. 248-3

O vilă cu vie și grădină de fructe se vinde în raionul Șoselei Costujeni, 8 hectare, 15.000 butuci de vie, 500 copaci de fructe. Costul, împreună cu întregul inventar al viei și jumătatea recoltei anului curent, lei 800.000.

Amănunte pot fi primite la „Statul Negustoresc” din Chișinău dela secretarul Statului d-l Zeilman. 267-10

BANCA VITICOLA A ROMÂNIEI

Societate Anonimă

FABRICA DE BUTOAE PITEȘTI

Direcțiunea: G. IUNEȘ I. ANDRASSY.

se găsește gata: Butoae și Budane

lucrate din material de stejar de prima calitate

Execută prompt orice comandă de orice mărime de vase de depozit sau transport.

Comenzile se primesc la BANCA VITICOLĂ A ROMÂNIEI SUCURSALA CHIȘINĂU, sau direct la FABRICA DIN PITEȘTI.

273-10

Teatrul „ORFEUM”

G. PAPADACHI

Cu începere de Vineri 20 August.

Prima oară în Chișinău

Astfel sfârșesc seducătorii

Emoționantă dramă în 6 acte.

In rolurile principale: MARIA IACOBINI (cunoscută după filmul „Bastardul”) și AMLETO NOVELLI.

Comedia: ZIGOTO-SALVATOR.

Incep. la ora 6 1/2 p. m. Orchestră clasică.

Biletele 10—23 lei.

276-25

Duminică 22 August dela ora 3 1/2 p. m.

MATINEU SPECIAL pentru Copii și Elevi

— VA RULA —

1) Zigoto salvator, 2) Julot a perdut busola, 3) Julot curtezan, 4) Picolo și 5) Banda neagră.

— Biletele 8 și 10 lei. —

CINE dorește să bea

CEAI NATURAL AROMATIC

CEAI CHINEZESC

(nefalsificat, care se află în prezent pe piață) n'are de cât să viziteze magazinul

„MOKKA”

Chișinău, str. Alexandru Cel Bun No. 100.

Vânzare en gros și en detail. — Angrosiștilor acordă reducere

Unde se află natural, CANTARIT, curat, IN PACHETE

sub No. 218, de asemenea se află și diferite feluri de INPACHETATE DIN STRĂINĂTATE (nu locale)

CEAIURI

Tot acolo se află un asortiment bogat de toate felurile existente ale celor mai binu fabrici din străinătate

CAFEA CACAO

— PREȚURILE ÎN AFARĂ DE ORI-CE CONCURRENTĂ. —

303-12

Corpul Portăreilor Trib. Lăpușna

POLITE PROTESTATE

Creditor	Debitor	Valoarea	Domiciliul
10 August.			
Soc. „Pentagon”	Daniil Faxier	30.000	Cahul
lanchel Fortăș	Srul Galdac	6.000	Bălți
B-ca Clerului Ortodox	Macalet	1.000	Comrat-Tighina
B-ca Orașului Chișin.	Fișman Șmul	6.000	Ismail. 21
B-ca Basarabia	L. Tehovai	1.900	Haralamb. 24
B-ca Populară „Pod-goreanu”	Moisei Tugulșchi	4.000	„
Idem	Dimitru Agapiev	11.000	„
Idem	Ștefan Hacıov	10.000	„
Idem	Vartan Hacıov	6.140	„
Idem	Nicolae Culaxis	9.000	„
Idem	Elena Damaschin	550	„
Idem	Andrian Ghirja	1.200	„
Idem	Fineta Arnantova	2.000	„
Idem	Parascovia Popa-Codrea	550	„
Idem	Gheorghe Nica	1.000	„
Idem	Elisii Sovietov	700	„
Idem	G. Usatiuc	5.000	„
11 August.			
Nicolae Popa	Nicolae Simionov	2.000	„
Gherș Lindenbaum	Ancel Rabinovici	2.000	Tighin. 44
B-ca Populară „Co-oper.”	Ion Șarcov	5.000	Reg. Fer. I 1-a
Idem	Hariton Ana Raevschi	6.000	Șirocaia 50
B-ca de Comerț și Indus.	I. Caușanschi	3.000	Haralamb. 109
Idem	Fr. Rozențvaig	5.947	Armean. 56
B-ca Clerului Ortodox	Gheorghe Cernit	15.000	Rusești-Noi
B-ca Com. Pentru Orient	Haim Lotvin	2.000	Cupecesc. 50-b
B-ca Viticolă a Român.	Aba Pallak	10.000	Mihailovsc. 50
B-ca Uniunea Român.	Fr. Rozențvaig	5.000	Armean. 56

SCRIERI DESPRE BASARABIA

DE

D-r ONISIFOR GHIBU

- SĂRBĂTOAREA BASARABIEI (Deschiderea Sfatului Țării, 21 Noembrie 1917). Chișinău, 1917. Prețul 20 Lei.
- DEȘTEPTAREA MOLDOVENILOR DE PESTE NISTRU. (Adunarea națională ținută la 17 Decembrie 1917 în orașul Tiraspol). Chișinău, 1917. Prețul 15 Lei.
- CĂLĂTORIND PRIN BASARABIA. Impresiile unui Român din Transilvania. Chișinău, 1924. (Epuisată).
- CUM S'A FĂCUT UNIREA BASARABIEI. — Sibiu, 1924. Prețul 5 Lei.
- CU GÂNDUL LA BASARABIA. — Arad, 1926. Prețul 15 Lei.
- DELA BASARABIA RUSEASCĂ LA BASARABIA ROMĂNEASCĂ. — Analiza unui proces istoric, 3 volume, Cluj 1926. Vol I. Prețul 200 Lei.

CABINET MEDICAL

Doctor D. ALEXANDRESCU — și — Doctor C. STAMATIU

Medici de Spital

Consultațiuni pentru:

BOALE INTERNE: PLĂMÂNI, INIMĂ, FICAT, RINICHII.

BOALE VENERICE și GENITO-URINARE la BĂRBAȚI și FEMEI.

Tratamentul modern al sifilisului prin injecțiuni intravenoase ne dureroase cu neosalvarsan, bismut și mercur.

— ANALIZE DE LABORATOR —

Consultațiuni 4 — 8 p. m.

Str. Armenească 65.

Între Nicolaevsca și Schmidta. 249-1

DOCTOR

W. MANDRU

Șef de serviciu de boale interne

Boale de plămâni și inimă

BOALE INTERNE

Consultații dela 4—6

str. Haruzina 41 mai su Alexandrovscia 280-52

TITUS T. STOICA

AVOCAT

Consultațiuni 6 — 8 p. m.

Telefon 2/71

str. Regina Maria 59 Chișinău.

205-1

VIZITAȚI

RESTAURANTUL „FRANȚA”

Antreprenor: Gh. Vulcan

Str. Mihai Viteazul No. 69.

Asortat zilnic cu mâncările cele mai gustoase și vinuri proprii, toate specialitățile.

282-25

DE VÂNZARE

cauza esire indiviziune în ziua de 15 Septembrie la Tribunalul Jud. Neamț.

FARMACIA

I. T. CAMNER

„La Speranța” din Piatra-N. dreptul de comerț și inventar, eventual și localul în care este instalată actualmente.

Informațiuni, Doctor Camner Iași, str. Sf. Andrei No. 18. 391-2

La LIBRĂRIA

Eparhială „Cartea Românească” B-dul Alexandru Cel Bun. (Pasajul Primăriei)

Se caută 2 practicanți.

310-1

Citiți și răspândiți ZIARUL

ROMÂNIA NOUĂ

Singurul ziar românesc zilnic din întreaga Basarabia.

MOLDOVENII faceți abonamente și recomandați-l prietenilor.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința locuitorilor acestui oraș că contractându-so cu d-l Stessel, prin licitație publică și după a 2-a licitație ținută, ca să furnizeze populației și funcționarilor publici dela orice instituție cantitatea de lemne rezultată din tăierea a 150 hectare pădure, adică aproximativ 1000 vag. lemne de foc, rugăm pe toți, cari vreau să fie aprovizionati cu lemne pentru iarnă să se prezinte la această Primărie, biroul din curtea Primăriei, cu începere dela 15 August a. c., până la 1 Octombrie a. c., în orice oră din zi, a se înscrie cu cantitatea necesară arătată mai jos.

Condițiile sunt următoarele:

- 1) Cantitatea care se poate lua se stabilește astfel:
 - a) Până la 300 puduri (5000 kg.) cei necăsătorii.
 - b) Până la 600 puduri (1 va-gon) cei căsătorii.

- 2) Prețul care se va plăti la primirea lemnului este următorul:
 - a) Pentru funcționar: 9 lei pudul lemne moi, aduse acasă din pădure.
 - b) Pentru populație: 10 lei pudul lemne tari, aduse acasă din pădure.

- 3) Lemnele vor fi aduse la domiciliu obligatoriu de furnizor în prețurile de mai sus. Dacă cumpărătorul va prefera să-și le transporte singur dela pădure sau dela depozit, în acest caz se va scădea din preț costul transportului, care este stabilit la pădure sau la depozit, plătindu-se numai costul lemnului tăiat.

- 4) Funcționarilor publici vor achita prețul lemnului în rate, conform circulației ce s'au trimis la toate instituțiile publice, adică: 1/4 în August a. c., 1/4 în Septembrie a. c. și 1/2 în Octombrie a. c.

- 5) Furnizorul răspunde cu garanția lui de executarea, astfel că populația poate fi sigură că se vor preda lemnele.

- 6) Pentru orice nemulțumiri, publicul se va adresa primăriei ca să aplice rigorile contractului încheiat cu furnizorul.

- 7) Cei cari nu se vor înscrie pe tablou, nu pot pretinde să fie satisfăcuți, dacă din întâmplare nu vor mai fi lemne.

- 8) Avansuri se pot primi, însă nu sunt obligatorii.

Primar, Sebastian Teodorescu. Secretar, A. Sibirschi.

305-1

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 6 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise, pentru repararea acoperișului de olane de asupra localului Primăriei și învelirea unei părți din acoperișu cu tablă galvanizată.

Licitația se va începe dela suma de 53.128 lei în jos.

Caetul de sarcini și devizul se pot vedea zilnic, afară de sărbători, între orele 11—1 la Serviciul Economic al Primăriei, camera No. 17.

Primar (ss), Sebastian Teodorescu. p. Șeful Serviciului (ss), I. Madan.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 20 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vânzarea a trei locomobile și anume: 1) Firma „Cleiton” de 8 Hp; 2) Firma „Robel” de 10 Hp. și 3) Firma „Ramson” de 10 Hp.

Licitația se va începe pentru primul locomobil dela 50.000 lei, pentru cel d'al 2-lea dela 15.000 lei și pentru al 3-lea dela 20.000 lei spre urcare.

Condițiile caietului de sarcini se pot vedea la Primărie, biroul licitațiilor, între orele 11—2 p. m., în zilele de lucru, iar locomobilele—în fie-care zi în curtea Uzinei Comunale de apă.

Primar (ss), Sebastian Teodorescu. p. Șeful Serviciului (ss), I. Madan.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 20 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vânzarea a trei locomobile și anume: 1) Firma „Cleiton” de 8 Hp; 2) Firma „Robel” de 10 Hp. și 3) Firma „Ramson” de 10 Hp.

Licitația se va începe pentru primul locomobil dela 50.000 lei, pentru cel d'al 2-lea dela 15.000 lei și pentru al 3-lea dela 20.000 lei spre urcare.

Condițiile caietului de sarcini se pot vedea la Primărie, biroul licitațiilor, între orele 11—2 p. m., în zilele de lucru, iar locomobilele—în fie-care zi în curtea Uzinei Comunale de apă.

Primar (ss), Sebastian Teodorescu. p. Șeful Serviciului (ss), I. Madan.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Obținându-se dela Direcțiunea Silvică din localitate încă 50 hectare pădure aceleași condițiuni ca și o 150 hectare, pentru tăere aprovizionarea funcționarilor și populației cu lemne, aduce la cunoștința generală a tuturor exploatatorilor păduri că în ziua de 2 Septembrie 1926, se va ține concursul restrâns pentru darea în țere a 50 hectare pădure și transportarea lemnului în Chișinău, în acele condițiuni ale caietului de sarcini și deciziunile noastre a servit la exploatarea a 150 hectare, cum și pa-cațiunile lansată în oraș.

Ofertele se vor depune la Primărie în plicuri încheiate cel mai târziu până la 2 Septembrie a. c., ora 12 dimineața.

Condițiile caietului de sarcini se pot vedea la Serviciul Economic în fiecare zi a săptămânii.

Primar, Sebastian Teodorescu. Secretar, A. Sibirschi.

306-1

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Obținându-se dela Direcțiunea Silvică din localitate încă 50 hectare pădure aceleași condițiuni ca și o 150 hectare, pentru tăere aprovizionarea funcționarilor și populației cu lemne, aduce la cunoștința generală a tuturor exploatatorilor păduri că în ziua de 2 Septembrie 1926, se va ține concursul restrâns pentru darea în țere a 50 hectare pădure și transportarea lemnului în Chișinău, în acele condițiuni ale caietului de sarcini și deciziunile noastre a servit la exploatarea a 150 hectare, cum și pa-cațiunile lansată în oraș.

Ofertele se vor depune la Primărie în plicuri încheiate cel mai târziu până la 2 Septembrie a. c., ora 12 dimineața.

Condițiile caietului de sarcini se pot vedea la Serviciul Economic în fiecare zi a săptămânii.

Primar, Sebastian Teodorescu. Secretar, A. Sibirschi.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Primăria Municipiului Chișinău, aduce la cunoștința generală, că în ziua de 6 August 1926, s'a efectuat gerea No. 56, pentru amănarea obligațiilor imprumutului al 3-lea al Com. Chișinău de 1.500.000 lei cu 4 1/2 %, emisia 1898.

În valoarea de 1.000 rub. 622, 951, 1157, 1260, 531, 1146, 1506, 821, 878, 797, 857.

În valoarea de 500 rub. 259.

În valoarea de 100 rub. 964, 593, 690, 167.

Achitarea capitalului obligațiunile sus arătate va face la Casa Com. începând dela 1 Noem. 1926.

p. Primar Municipiului Chișinău, Indisc. p. Șeful Serviciului, Financier, Indisc. 17 August 1926.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 24 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise pentru darea la rentă a fabricii Comunale curățit și prelucrat materiale provenite dela abatoarele municipale ale or. Chișinău timp de 2 an, începând la 1.500.000 lei anual în plus.

Caetul de sarcini și devizul se pot vedea zilnic, afară de sărbători, între orele 11—1 la Serviciul Economic al Primăriei, camera No. 17.

Primar (ss), Sebastian Teodorescu. p. Șeful Serviciului (ss), I. Madan.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 20 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vânzarea a trei locomobile și anume: 1) Firma „Cleiton” de 8 Hp; 2) Firma „Robel” de 10 Hp. și 3) Firma „Ramson” de 10 Hp.

Licitația se va începe pentru primul locomobil dela 50.000 lei, pentru cel d'al 2-lea dela 15.000 lei și pentru al 3-lea dela 20.000 lei spre urcare.

Condițiile caietului de sarcini se pot vedea la Primărie, biroul licitațiilor, între orele 11—2 p. m., în zilele de lucru, iar locomobilele—în fie-care zi în curtea Uzinei Comunale de apă.

Primar (ss), Sebastian Teodorescu. p. Șeful Serviciului (ss), I. Madan.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 20 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vânzarea a trei locomobile și anume: 1) Firma „Cleiton” de 8 Hp; 2) Firma „Robel” de 10 Hp. și 3) Firma „Ramson” de 10 Hp.

Licitația se va începe pentru primul locomobil dela 50.000 lei, pentru cel d'al 2-lea dela 15.000 lei și pentru al 3-lea dela 20.000 lei spre urcare.

Condițiile caietului de sarcini se pot vedea la Primărie, biroul licitațiilor, între orele 11—2 p. m., în zilele de lucru, iar locomobilele—în fie-care zi în curtea Uzinei Comunale de apă.

Primar (ss), Sebastian Teodorescu. p. Șeful Serviciului (ss), I. Madan.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 20 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vânzarea a trei locomobile și anume: 1) Firma „Cleiton” de 8 Hp; 2) Firma „Robel” de 10 Hp. și 3) Firma „Ramson” de 10 Hp.

Licitația se va începe pentru primul locomobil dela 50.000 lei, pentru cel d'al 2-lea dela 15.000 lei și pentru al 3-lea dela 20.000 lei spre urcare.

Condițiile caietului de sarcini se pot vedea la Primărie, biroul licitațiilor, între orele 11—2 p. m., în zilele de lucru, iar locomobilele—în fie-care zi în curtea Uzinei Comunale de apă.

Primar (ss), Sebastian Teodorescu. p. Șeful Serviciului (ss), I. Madan.

Primăria Municipiului Chișinău

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că în localul Primăriei Municipiului Chișinău, în ziua de 20 Septembrie 1926, ora 12 dimineața se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vânzarea a trei locomobile și anume: 1) Firma „Cleiton” de 8 Hp; 2) Firma „Robel” de 10 Hp. și 3) Firma „Ramson” de 10 Hp.